

ארגז הכלים לחברות טובה

ארגז הכלים לחברות טובה

הנחת יסוד: כלי העבודה הפיזיים משמשים כאן כדימוי לערכים וליכולות חברתיות.

לדוגמה – מברג הוא לא באמת מברג, אלא דימוי ליכולת "לפרק מתחים ולחזק קשרים". הדבק אינו רק חומר טכני – הוא מייצג פיוס וחיבור בין אנשים.

חשוב להבהיר לתלמידים כבר בתחילת הפעילות:

"אנחנו משתמשים בכלים של נגר או צבע כדי לדבר על הכלים שיש לנו בלב ובמחשבה – כלים שעוזרים לנו להיות חברים טובים יותר."
העיסוק בכלים האלה מזמין שיח רגשי, מדמה מצבים חברתיים ומאפשר לתלמידים להתחבר אל הערכים בצורה מוחשית, דרך הדמיון, החוויה והעשייה.

מומלץ לאפשר לתלמידים להביע את הקישור האישי שהם עושים בין הכלי הפיזי לערך שהוא מייצג – ולתת מקום לפרשנויות מגוונות.

פתיחה

- כל תלמיד מקבל כרטיס. חצי מהכיתה מקבלת קלפי כלים (פטיש, מברג, מברשת וכו') והחצי השני - קלפי ערכים (אומץ, הקשבה, ראיית האחר וכו').

- כל אחד מסתובב בכיתה ומנסה למצוא את ההתאמה: איזה כלי מתאים לאיזה ערך?

- כשהתלמידים מצאו את בן הזוג:

- כל זוג יושב יחד, קורא בקול את הקלפים שלו (הכלי + הערך) ומסביר בקצרה לשאר הקבוצה:

 - מה הקשר בין הכלי לערך?

 - איך הכלי הזה יכול לעזור לנו במצבים חברתיים?

- לדוגמה:

- מברג + שלום – "הוא מפרק מתחים ומחזק קשרים, מאפשר להבין אחד את השני."

ארגז הכלים לחברות טובה

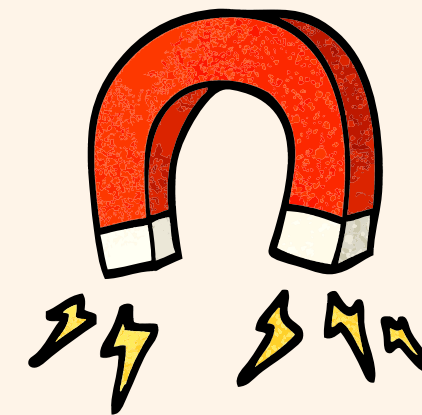
שפכטל – תיקון והחלקה
יכולת לרכך סדקים ולתקן
בעדינות טעויות או פגיעות שנוצרו.
"פגעתי בלי כוונה – באתי לתקן,
לא להשאיר סימן."

סולם – טיפוס וצמיחה
סמל לשאיפה לגובה, להתקדמות
אישית, לעלות מדרגה בלי לרמוס.
"עליתי שלב – לא כדי להסתכל
מלמעלה, אלא כדי לראות רחוק יותר."

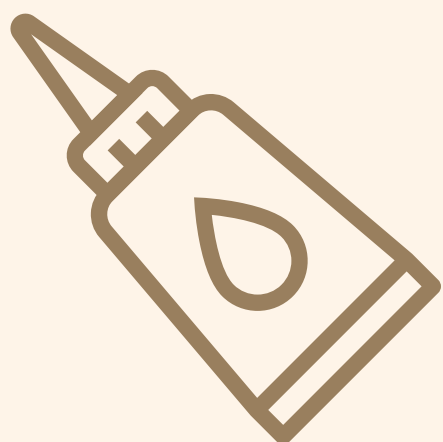
מטר – גבולות ומרחקים
לדעת למדוד את המרחק הנכון – מתי
להתקרב, מתי להציב גבול ואיך לשמור
על מרחב אישי.
"כיבדתי את הגבול שלך – כי זה מה
שבונה אמון."

מגנט – משיכה חיובית
יכולת למשוך אנשים בטוב, בכנות,
באכפתיות – וליצור חיבור אמיתי.
"בחרתי באכפתיות – כי זה מה
שמחבר בין לבבות."

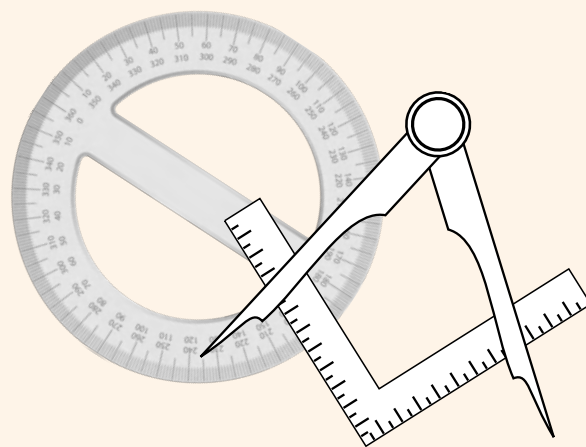
צבת – חיתוך מדויק
לדעת להבחין ב...ולחתוך רק את מה
שמיותר – בלי לפגוע במה שחשוב.
"חתכתי רק את מה שפגע – והשארתי
מקום לצמיחה מחודשת."

דבק סיליקון- הדבקת קשרים
שנשברו – פיוס וסליחה.
"ביקשתי סליחה – וחיברנו מחדש
את הקשר."

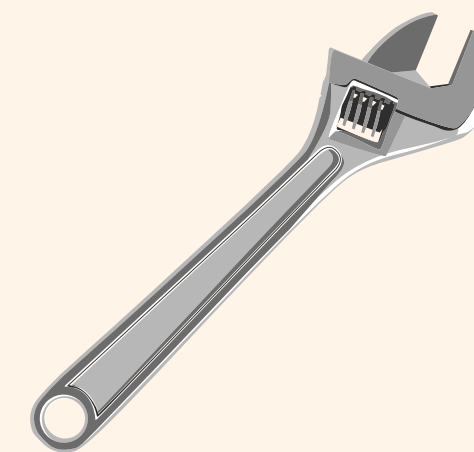
פלס- יושר, הוגנות, כנות.
"אמרתי את האמת – גם אם זה
לא היה קל."

סרגל/מד זווית- היכולת לראות
את הדברים גם מהצד של החבר.
"הסתכלתי מזווית אחרת –
והבנתי מה הוא מרגיש."

פטיש- אומץ לעמוד על מה
שחשוב לי, או להגן על חבר.
"כשהייתי צריך – העזתי
להרים את הקול ולעזור."

מפתח- פתיחת הלב והקשבה
לחברים אחרים.
"כשאני באמת מקשיב – אני פותח
את הדלת לחברות אמיתית."

מנעול- שמירת סוד של חבר –
בניית אמון.
"הוא סמך עליי – ושמרתי את זה
בלב."

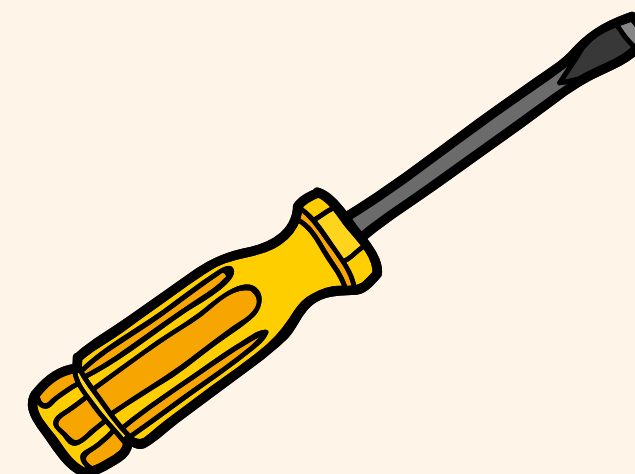
מסור- לפעמים לדעת לשחרר
מריבה ולחתוך רגשות רעים.
"נשמתי עמוק – ובחרתי לא
להמשיך בכעס."

משקפי מגן- הגנה על עצמי ועל
אחרים מדיבור פוגע.
"בחרתי לא להגיב בדרך פוגעת –
ושמרתי על חבר שלי."

מברשת צבע- מראה את היופי
שבשונות – מקשתת בקשרים מגוונים.
"שיחקתי עם מישהו חדש – והחברות
קיבלה צבע חדש."

מברג- פתרון קונפליקטים –
לפרק מתחים ולחזק קשרים.
"לא הברחתי – הברגתי חזרה
את החברות"

דבק סיליקון- הדבקת קשרים
שנשברו – פיוס וסליחה.
"ביקשתי סליחה – וחיברנו מחדש
את הקשר."

פלס- יושר, הוגנות, כנות.
"אמרתי את האמת – גם אם זה
לא היה קל."

סרגל/מד זווית- היכולת לראות
את הדברים גם מהצד של החבר.
"הסתכלתי מזווית אחרת –
והבנתי מה הוא מרגיש."

פטיש- אומץ לעמוד על מה
שחשוב לי, או להגן על חבר.
"כשהייתי צריך – העזתי
להרים את הקול ולעזור."

מפתח- פתיחת הלב והקשבה
לחברים אחרים.
"כשאני באמת מקשיב – אני פותח
את הדלת לחברות אמיתית."

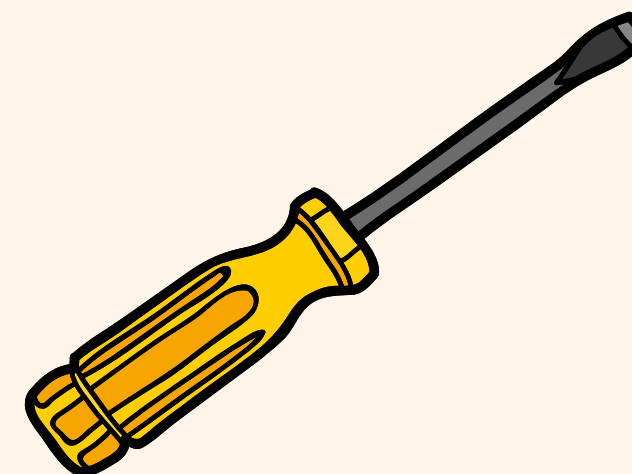
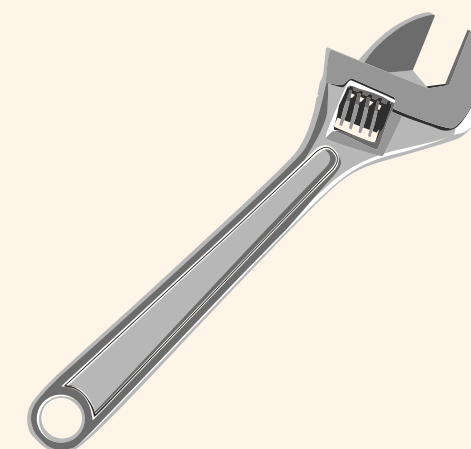
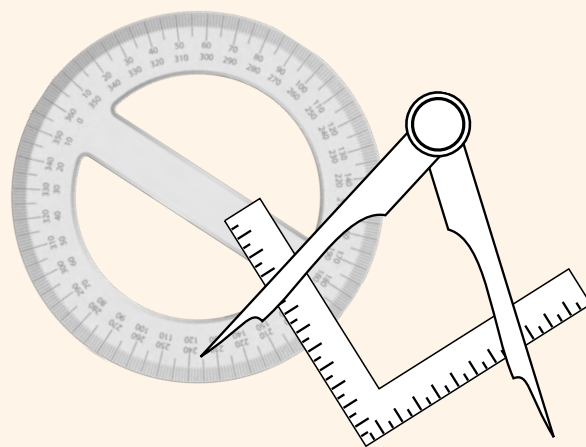
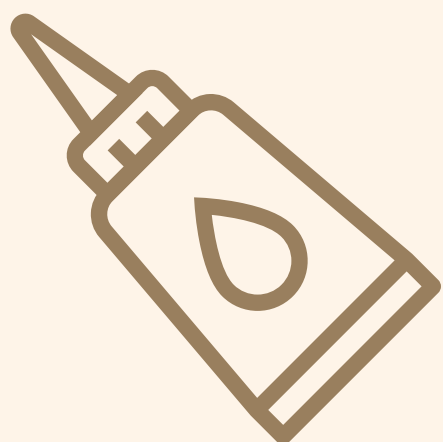
מנעול- שמירת סוד של חבר –
בניית אמון.
"הוא סמך עליי – ושמרתי את זה
בלב."

מסור- לפעמים לדעת לשחרר
מריבה ולחתוך רגשות רעים.
"נשמתי עמוק – ובחרתי לא
להמשיך בכעס."

משקפי מגן- הגנה על עצמי ועל
אחרים מדיבור פוגע.
"בחרתי לא להגיב בדרך פוגעת –
ושמרתי על חבר שלי."

מברשת צבע- מראה את היופי
שבשונות –מקשטת בקשרים מגוונים.
"שיחקתי עם מישהו חדש – והחברות
קיבלה צבע חדש."

מברג- פתרון קונפליקטים –
לפרק מתחים ולחזק קשרים.
"לא הברחתי – הברגתי חזרה
את החברות."

שפכטל – תיקון והחלקה
יכולת לרכך סדקים ולתקן
בעדינות טעויות או פגיעות שנוצרו.
"פגעתי בלי כוונה – באתי לתקן,
לא להשאיר סימן."

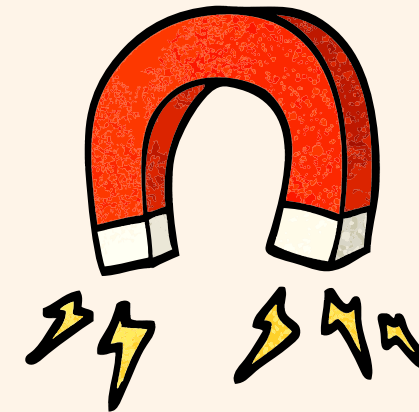
סולם – טיפוס וצמיחה
סמל לשאיפה לגובה, להתקדמות
אישית, לעלות מדרגה בלי לרמוס.
"עליתי שלב – לא כדי להסתכל
מלמעלה, אלא כדי לראות רחוק יותר."

מטר – גבולות ומרחקים
לדעת למדוד את המרחק הנכון – מתי
להתקרב, מתי להציב גבול, ואיך לשמור
על מרחב אישי.
"כיבדתי את הגבול שלך – כי זה מה
שבונה אמון."

מגנט – משיכה חיובית
יכולת למשוך אנשים בטוב, בכנות,
באכפתיות – וליצור חיבור אמיתי.
"בחרתי באכפתיות – כי זה מה
שמחבר בין לבבות"

צבת – חיתוך מדויק
לדעת להבחין ב...ולחתוך רק את מה
שמיותר – בלי לפגוע במה שחשוב.
"חתכתי רק את מה שפגע – והשארתי
מקום לצמיחה מחודשת"

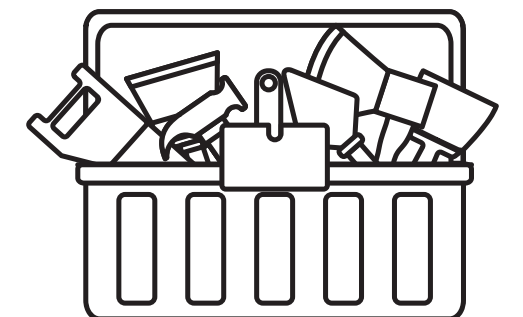

קריאת השיר "ארגז הכלים לחברות טובה"

המורה מקריאה את השיר או מניחה אותו כתוב על לוח או מצגת.
ניתן להקריא אותו בקול עם מוזיקת רקע נעימה או לחלק שורות לתלמידים.

עוקבים אחרי המילים ומסמנים בשיר

- איזה כלי המופיע בשיר הכי הייתם רוצים שיהיה לכם בארגז הכלים הפנימי? למה?
- באיזה כלי מתוך השיר יוצא לכם להשתמש לפעמים?

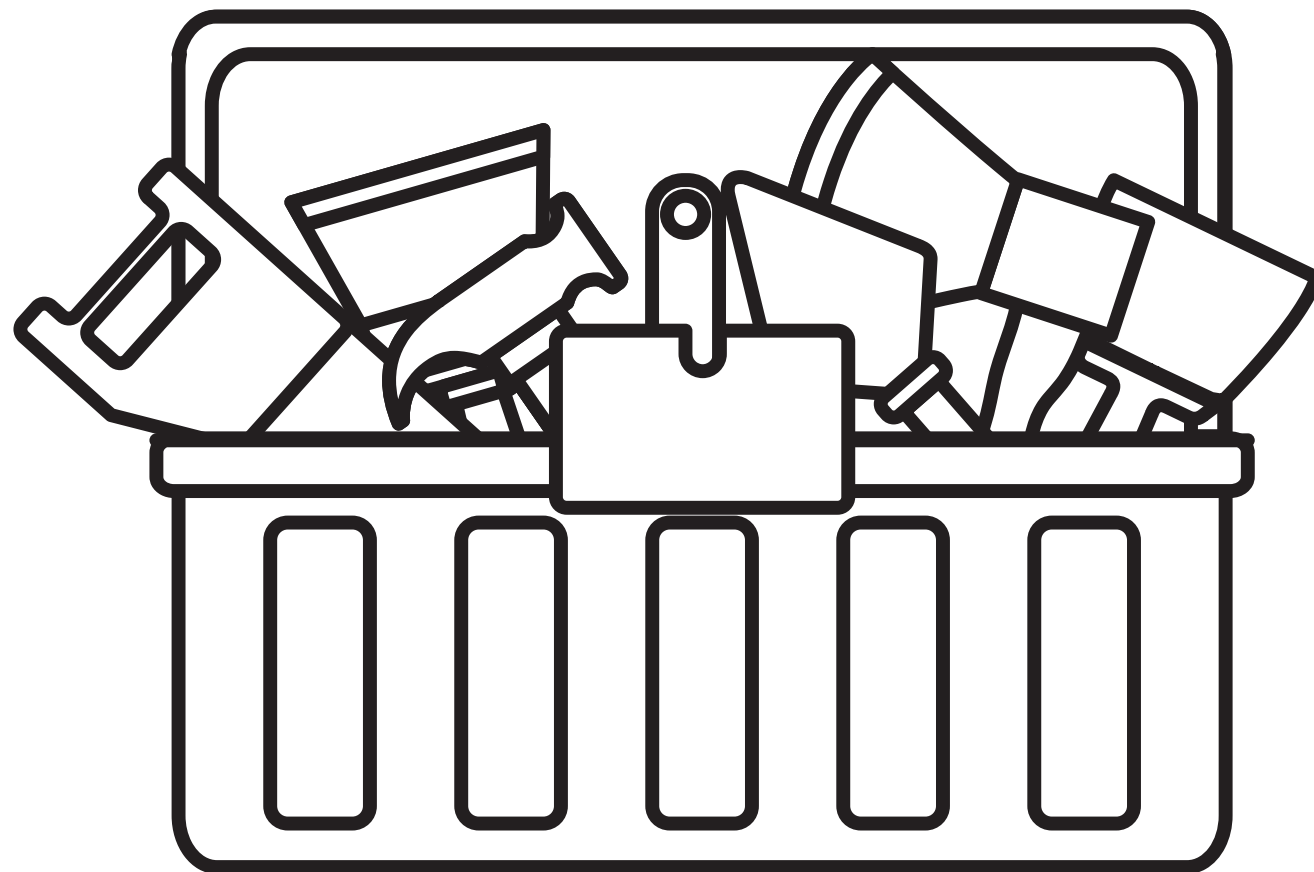
ארגז הכלים לחברות טובה | רויטל קושלבסקי

בסוף, בפינה,
יש גם פלס ישר –
שבכל פעם שאני מתבלבל,
הוא עליי מסתכל,
ומגלה שאני מתלבט
ולוחש לי בלב:
"תבחר באמת"
ואם ממש תתבוננו היטב,
תמצאו בפינה מגנט שיושב,
שמזכיר לי תמיד וכאילו מדקלם:
חיוך אחד יכול למשוך עולם שלם.
אז כשקצת קשה,
או כשצריך חבר –
ברגז הכלים שבלב,
אני אוהב להיעזר,
ובונה לי –
עולם יפה יותר.

יש לי ארגז כלים קטן,
והוא מתמלא מעצמו כל הזמן
זה לא ארגז של כלי משחק,
וגם לא של כלי עבודה באמת.
זה ארגז אחר, של הלב, והוא עוזר לי בכל עת.
בפנים יש מפתח העוזר לי להיזכר –
לפתוח אוזניים, להאזין לחבר
ולהקשיב באמת, גם כשבא לי לדבר.

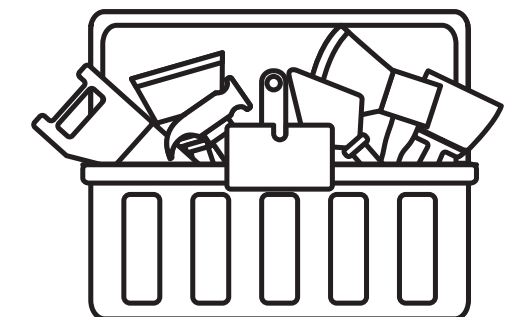
יש שם גם פטיש נחמד –
שנותן לי אומץ וגבורה,
להיות שם בשביל חבר,
כשהוא מרגיש בודד בחברה.

בארגז שלי יש גם
מברג חכם –
שמלמד אותי להיות בשלום עם כולם,
בעזרתו אפשר לפרק כעסים,
בזכותו אני מצליח לשפר יחסים,
לפרק כל ריב,
ובמקומו להרכיב
מסלול של אהבת אחים.
במקום צמד כועס, ילדים שמחים.

שיח בעקבות השיר

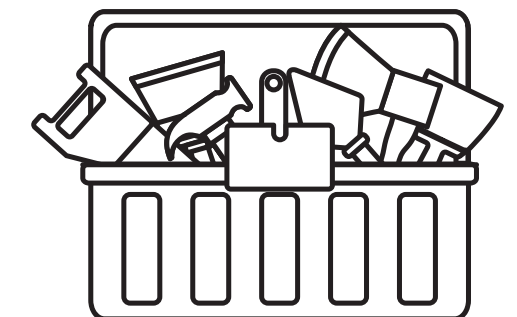
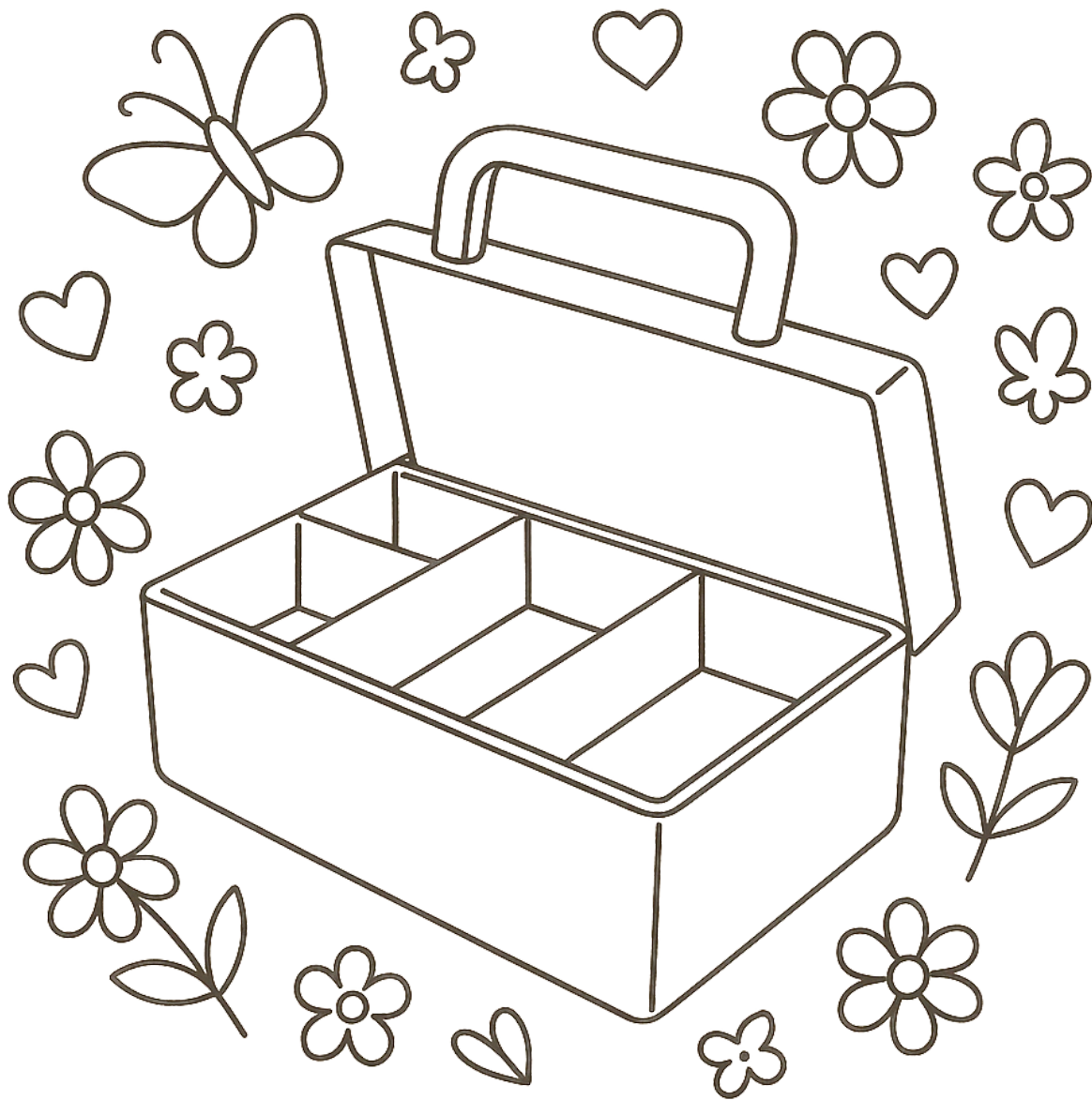
- איזה כלי מתוך השיר הכי הייתם רוצים שיהיה לכם בארגז הכלים הפנימי? למה?
- מתי הרגשתם שאתם משתמשים בכלי כזה בלי לשים לב?
- באיזה כלי מתוך השיר יוצא לכם להשתמש די הרבה פעמים?
- אילו כלים חסרים לדעתכם בשיר – ומה הייתם מוסיפים?
- איך ארגז הכלים הזה יכול לעזור לנו לשפר את האווירה בכיתה?
- האם קרה לכם שהצלחתם "לפתור ריב" או "לעודד חבר" כמו שמתואר בשיר? ספרו.

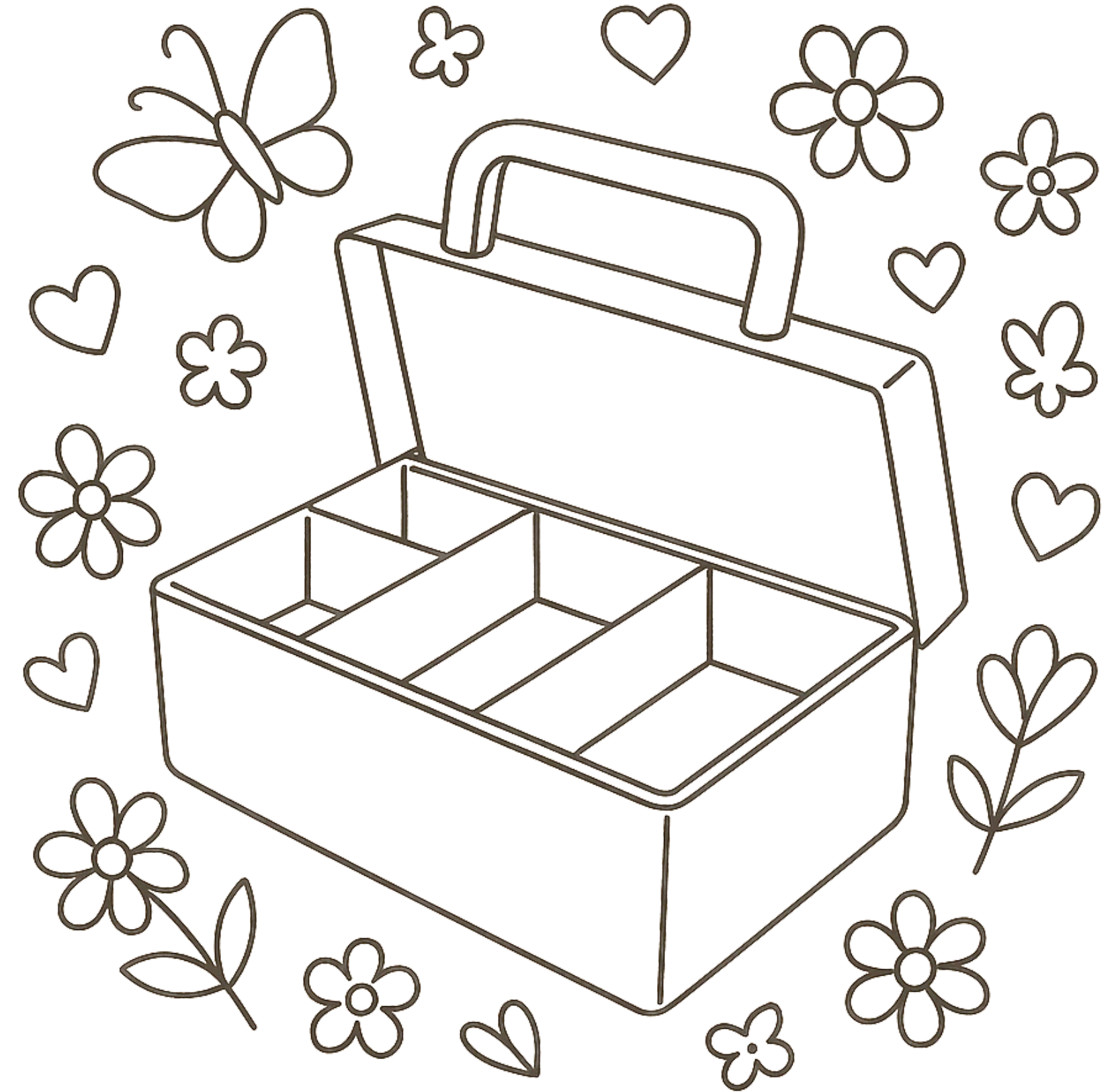
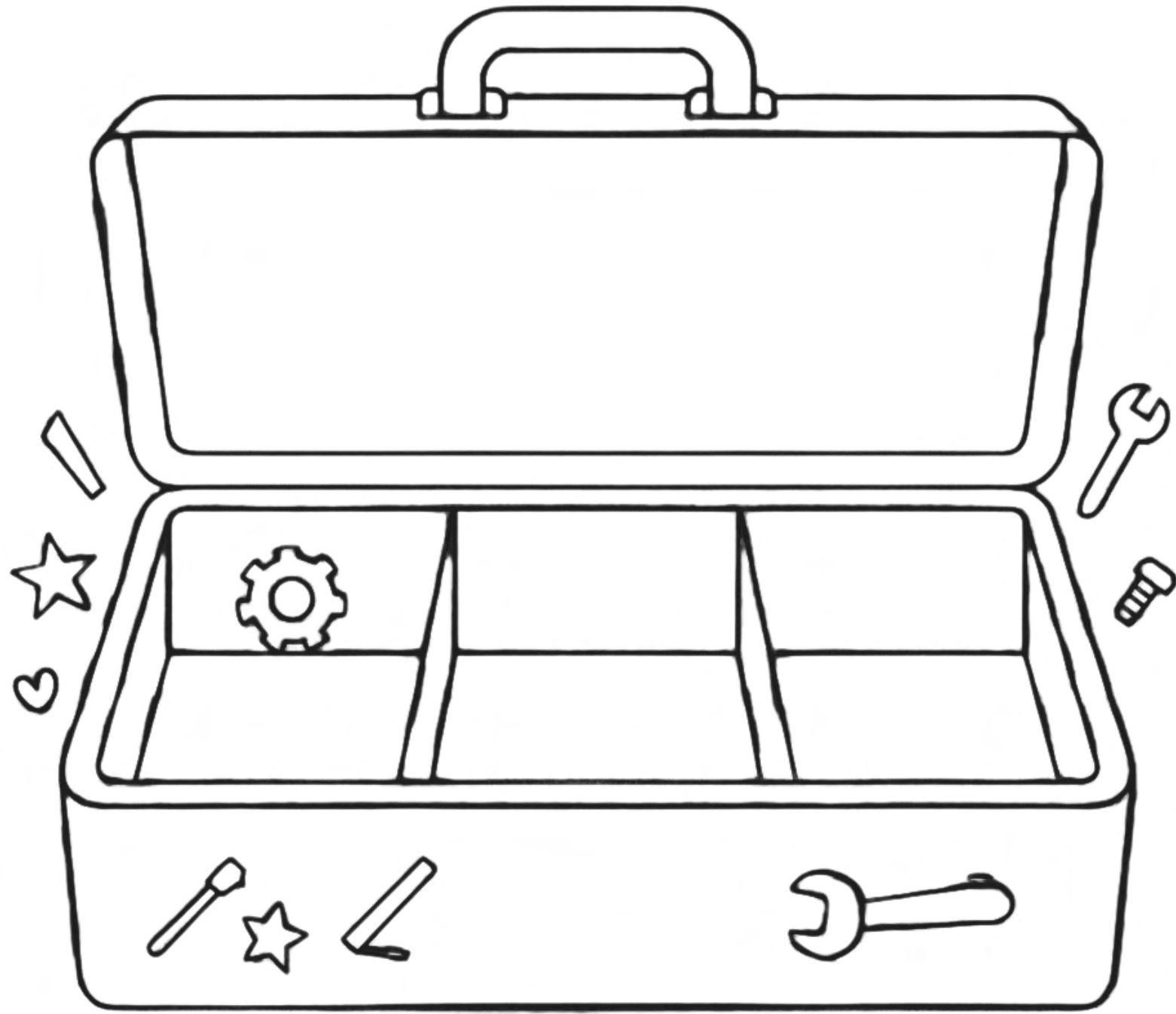

יצירה אישית

אפשרויות:

- כל תלמיד מצייר את "ארגז הכלים החברתי האישי שלו". בארגז צריכים להיות לפחות 3 כלים אישיים שהוא מרגיש שיש לו – וכלי אחד שהוא רוצה לפתח.
- ניתן ליצור תערוכה כיתתית של "ארגזי הכלים".

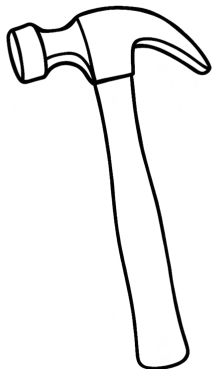

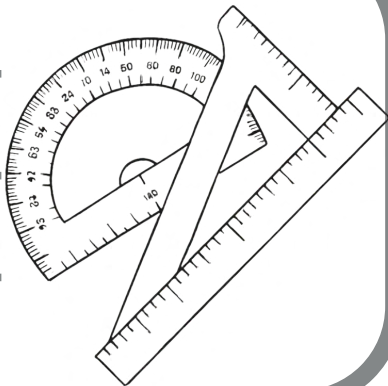

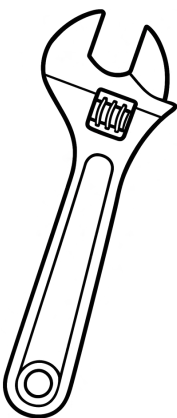
D79

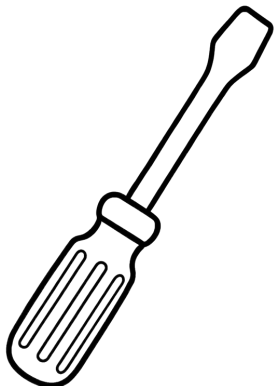

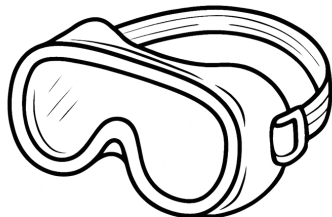

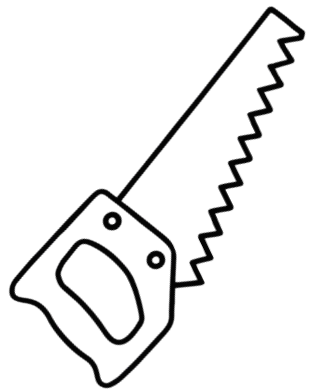

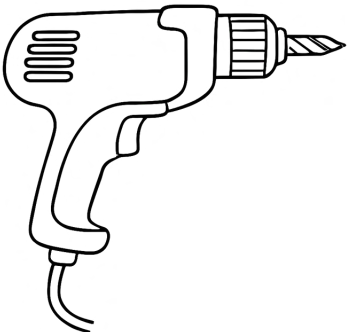

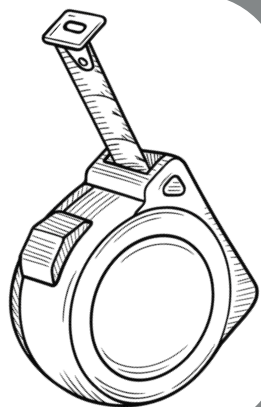

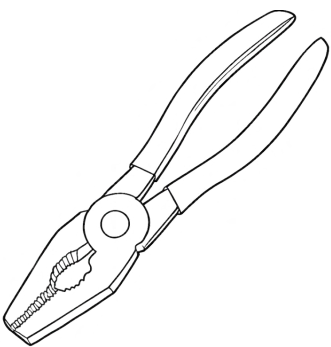

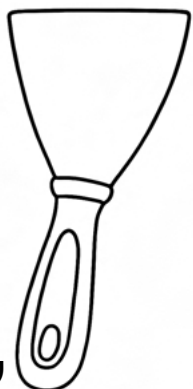

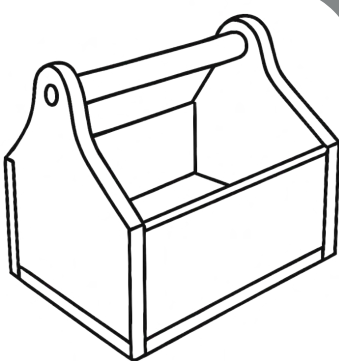

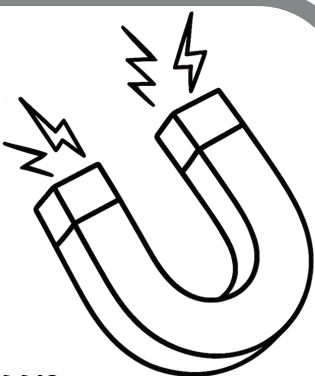

שפכטל

ארגז לכלים

מגנט

"בניית ארגז כלים חברתי כיתתי"

הנחיות לתלמידים:

כל תלמיד יבחר כלי עבודה אחד או שניים מהכרטיסיות.

על גבי הכרטיסייה הוא יכתוב:

למה הכלי הזה חשוב בעיניו להתנהלות החברתית בכיתה.

איך אפשר להשתמש בו בסיטואציות יומיומיות עם חברים.

לאחר הכתיבה, מניילנים את הכרטיסייה, מחוררים ומחברים עם טבעת מתכת (כמו מחזיק מפתחות).

את כל הכלים האישיים נכניס לארגז הכלים הכיתתי.

שימוש עתידי בכיתה:

בעת מפגש עם קושי חברתי או צורך בפתרון – נפתח את הארגז ונבחן אילו "כלים" כבר יש לנו בכיתה. נחליט יחד באיזה מהם להשתמש כדי להתמודד עם הסיטואציה.

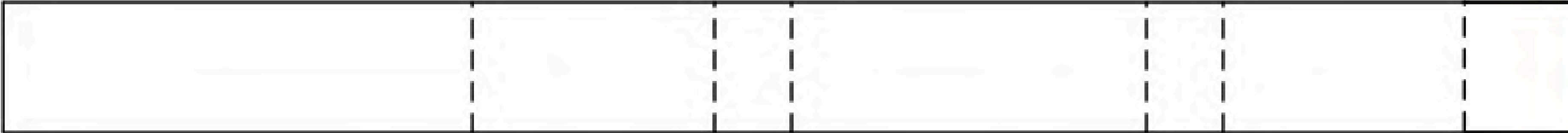
"ארגז הכלים האישי שלי"

הנחיות לתלמידים:

1. כל תלמיד יקבל מספר כרטיסיות לבחירתו.
2. על כל כרטיסייה יצייר או יכתוב מה הכלי אומר לו – כיצד הוא מבטא יכולת או ערך חברתי חשוב (לדוגמה: מברג = לפרק כעסים בעדינות).
3. ניתן לעצב את הכרטיסיות באופן אישי, לצבוע ולהדביק עליהן מדבקות.
4. כל תלמיד יקבל מעטפה/תיקיית ניילון קטנה/ או יכין מנייר תיבה שתהיה "ארגז הכלים האישי" שלו.

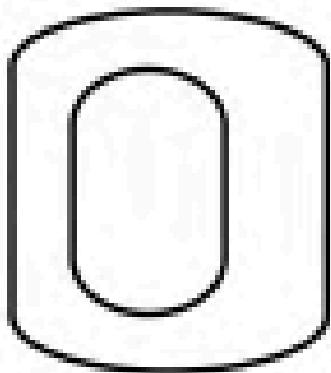
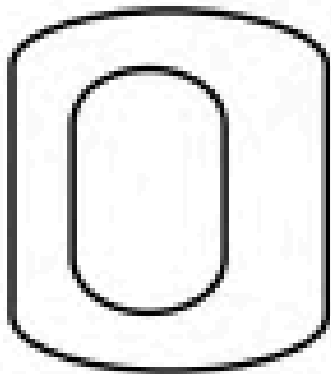
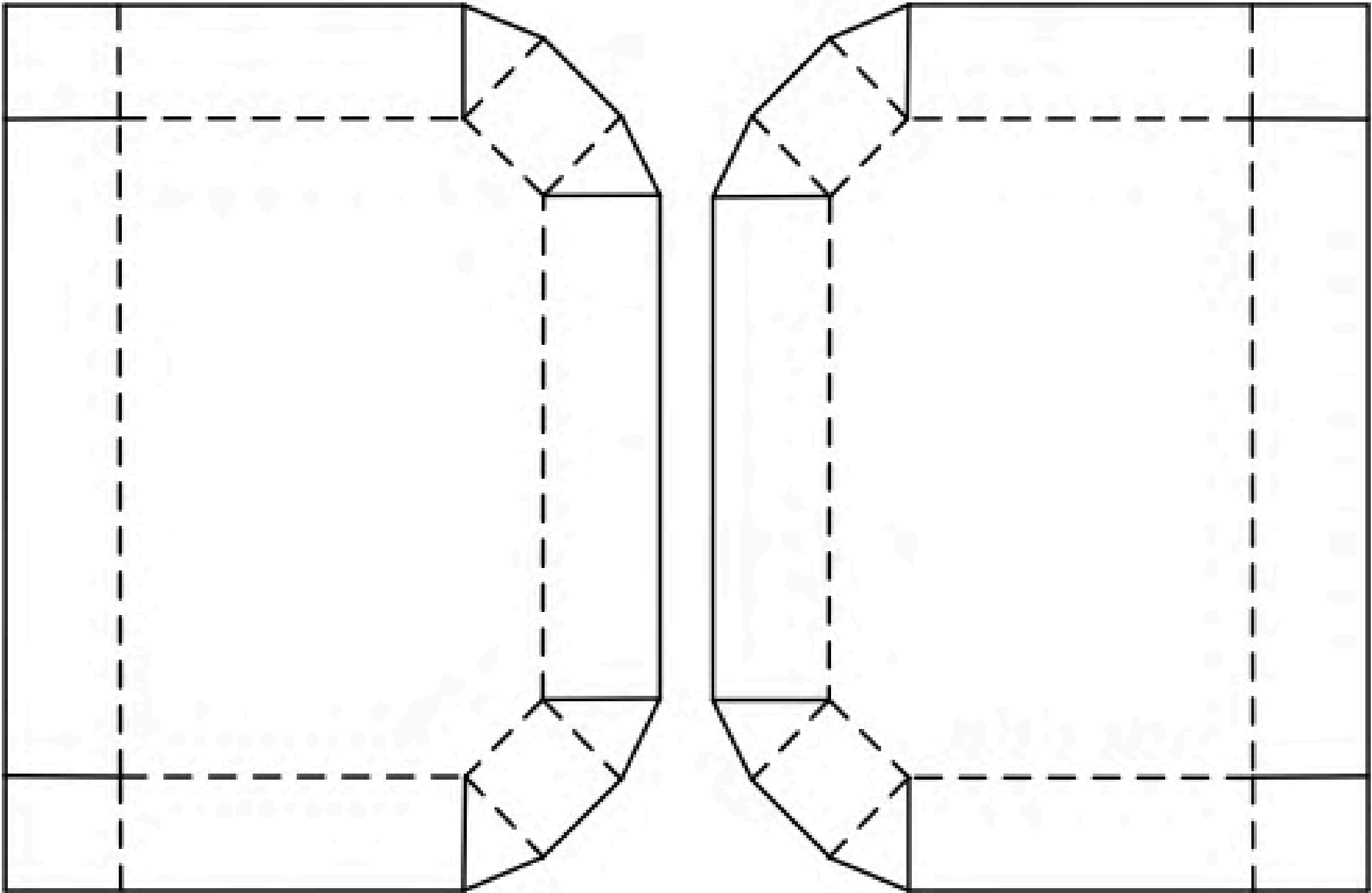
הרחבה:

אפשר לקיים שיח שבועי שבו תלמיד משתף באיזה "כלי" השתמש השבוע.

"ארגז הכלים האישי שלי"

דף פריסה להכנה מנייר

— גזירה

- - - קיפול

חלופה ב' להכנת ארגז כלים

סרטון להכנת קופסה באורигמי

סיטואציה 1:

תלמידה חדשה הגיעה לכיתה, והיא יושבת לבדה כבר כמה ימים.
מה תעשה? באיזה כלי תבחר מהארגז?

סיטואציה 3:

במהלך שיעור ספורט מישו צחק על הדרך שבה תלמיד אחר זז.
מה תגיד או תעשה? איזה כלי יעזור להתמודד עם מצב של לעג?

סיטואציה 5:

תלמידה שיתפה אותך בסוד חשוב וביקשה שלא תספרי.
באיזה כלי תשתמשי כדי לשמור על אמון?

סיטואציה 2:

היה ריב בין שני חברים טובים. אתה רואה שהם לא מדברים זה עם זה.
מה תוכל לעשות כדי לעזור? איזה כלי יכול לעזור ליישב את הסכסוך?

סיטואציה 4:

מישהו אמר משהו שפגע בך – התלבטת אם לענות לו או לשתוק.
איזה כלי מהארגז יכול לעזור להתמודד עם פגיעה אישית?

סיטואציה 6:

בכיתה יש קבוצה סגורה של תלמידות שלא נותנות לאחרות להצטרף.
מה אפשר לעשות כדי לפתוח את הקבוצה? באיזה כלי תבחרי כדי לגשר?

סיטואציה 7:

את רואה שתי חברות שרבות הרבה בזמן האחרון, ויש ביניהן אווירה מתוחה. איזה כלי מהארגז יוכל לעזור "להבריג" מחדש את החברות?

סיטואציה 9:

מישהו מהכיתה התנהג לא יפה – אבל גם לך קרו דברים דומים. איך תוכלי להסתכל על הסיטואציה מזווית אחרת? באיזה כלי תשתמשי?

סיטואציה 11:

תלמידה בכיתה מרבה לדבר מאחורי הגב של אחרות, ואת שומעת את זה במקרה. את מתלבטת אם להתעלם, להעיר לה או לדבר עם מישהי מבוגרת. איזה כלי מהארגז יוכל לעזור לך להתמודד עם הרכילות? מה היית עושה ולמה?

סיטואציה 8:

קיבלת הזדמנות לדבר בשם הכיתה – אבל את חוששת לטעות או להתבלבל. איזה כלי יכול לעזור לך לאזור אומץ?

סיטואציה 10:

את מרגישה שהיחסים עם אחת החברות התקררו, ואת רוצה לתקן. באיזה כלי מהארגז תשתמשי כדי לשקם את הקשר?

סיטואציה 12:

תלמיד ביקש להצטרף למשחק בשיעור חופשי, אבל הקבוצה סירבה כי "הוא הורס תמיד". את רואה אותו עומד בצד ומבואס. איך תגיבי? מה אפשר לעשות כדי לשלב אותו? איזה כלי מהארגז יוכל לעזור?

סיטואציה 13:

A gray toolbox with a handle and two latches. Inside the toolbox, there is a small bucket containing various tools like a hammer, wrench, and screwdriver.

סיטואציה 15:

A gray toolbox with a handle and two latches. Inside the toolbox, there is a small bucket containing various tools like a hammer, wrench, and screwdriver.

סיטואציה 17:

A gray toolbox with a handle and two latches. Inside the toolbox, there is a small bucket containing various tools like a hammer, wrench, and screwdriver.

סיטואציה 14:

A gray toolbox with a handle and two latches. Inside the toolbox, there is a small bucket containing various tools like a hammer, wrench, and screwdriver.

סיטואציה 16:

A gray toolbox with a handle and two latches. Inside the toolbox, there is a small bucket containing various tools like a hammer, wrench, and screwdriver.

סיטואציה 18:

A gray toolbox with a handle and two latches. Inside the toolbox, there is a small bucket containing various tools like a hammer, wrench, and screwdriver.

אופן ההפעלה עם כרטיסי הסימולציות:

שלב 1: פתיחה קצרה

חזרו על ההיכרות עם הכלים מארגז הכלים החברתי (אפשר להציג אותם שוב בעל פה או בלוח).
הזכירו שכל כלי מייצג ערך או גישה שיכולה לעזור לנו במצבים חברתיים שונים.

שלב 2: חלוקת הכרטיסים

חלקי לתלמידים כרטיס סימולציה אחד או שניים (אפשר גם בקבוצות של 2-3 תלמידים).
ניתן גם לבחור לעבוד על כל הכרטיסים יחד ככיתה – ולשוחח עליהם אחד-אחד.

שלב 3: עבודה על הכרטיסים

כל תלמיד (או קבוצה) קורא את הסיטואציה שעל הכרטיס.
הוא בוחר אחד מהכלים שבארגז הכלים שנראה לו מתאים להתמודדות.
הוא ממלא את השורות בכרטיס עם ההסבר:

מדוע בחרתי דווקא בכלי הזה?

איך הוא יכול לעזור לי במקרה הזה?

שלב 4: שיתוף בכיתה

כל קבוצה או תלמיד מציגים את הסיטואציה והכלי שבחרו.
ניתן לפתוח דיון – "איזה עוד כלים היו יכולים להתאים?" "האם מישהו חווה דבר דומה?"

חלופה ב':

הציגו רק סימולציה אחת במליאה. חלקו את הכיתה לקבוצות (כמו בשלב 3),
שתפו במליאה בתשובות השונות שעלו בקבוצות.

להרחבה: יצירת כרטיסיות חדשות – תלמידים ממציאים סיטואציות נוספות בעצמם.

המציאו כלי דמיוני שיכול לעזור במצבים חברתיים שונים – בדיוק כמו הכלים שראינו בארגז הכלים לחברות טובה (מברג, פלס, מברשת וכו').

הכלי שלכם צריך להיות ייחודי, מועיל ומקדם אווירה חברתית טובה בכיתה.

מה עליכם לעשות?

תנו שם לכלי – כמו: "מחליקון פיוס", "מראה אמפתיה", "פנס של הבנה".

תארו בקצרה איך הכלי נראה – איזה צבע, צורה, גודל או תכונה מיוחדת יש לו.

הסבירו מה הכלי עושה – איך הוא עוזר להתמודד עם מצבים חברתיים?

באילו סיטואציות הייתם רוצים להשתמש בו?

ציירו את הכלי – שרטטו אותו ביצירותיות וצבעו איך שהוא נראה בעיניכם.

טיפים לחשיבה:

חשבו על רגשות – מה קשה לנו לפעמים בכיתה? איזה כלי היה יכול לעזור?

הכלים יכולים להיות מצחיקים, חכמים או רגשיים – הכל פתוח לדמיון!

אפשר לשלב תכונות מכלים קיימים או להמציא משהו חדש לגמרי.

הערכה פותחה במחלקה לחינוך לחיים בחברה שבאגף לחינוך יסודי

פיתוח וכתיבה: אורית צאירי, רויטל קושלבסקי
צוות היגוי: אורטל ליבנה, שלומציון שטרנברג, איבי זך יצחקי ושרית שלום

